

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 8.

TÖRTÉNELEM

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√—
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németországi)
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása
- tagadószó egybeírása
- az ly- j tévesztése)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a jobb oldali téglalapba írja be a tanuló által elért összes/teljes pontszámot!

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1-1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5-0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-lel kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz–hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad!

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

Az egyszerű, rövid feladatok összpontszámát **mindkét** feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba be kell írni:

- ha ez az összpontszám egész szám, akkor az **Összesen** rovatba, majd megismételve az **I. Elért pontszám egész számra kerekítve** rovatba is;
- ha ez az összpontszám törtszám, akkor az **Összesen** rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont) az **I. Elért pontszám egész számra kerekítve** rovatba.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **négy** feladat értékelhető:

mégpedig kettő rövid és kettő hosszú feladat, amelyek közül mindegyik **más-más korszakra**, legalább kettő a **magyar** történelemre és egy az **egyetemes** történelemre vonatkozik.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén:**

Ha **négy feladatot oldott meg** a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladat-típus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyikben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő vagy három) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló **négyenél több feladatba is belekezd**, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van négy olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 16., 17., 20. vagy 14., 16., 17., 20.).

Ha a tanuló **négyenél több feladatba is belekezd**, de nem jelöli egyértelműen választását, és nincs **négy** olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a fela-

datait kell figyelembe venni, mely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 16., 19., 22.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés**,
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség.**

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A tématarítás, a lényeg kiemelése: lényegre törően a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- Művelti sokszínűség és eredményesség: használja-e a forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértés**re adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozza ki, és használja a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4–6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.
2–3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozza ki, és használja a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.
1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.
0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők**.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők feltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie**. (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál a *Források használata* szempontokra nem adható 1 és 4 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontokra nem adható 1 és 5 pont, illetve a hosszú feladatoknál a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra nem adható 1 és 4 pont, a *Források használata* szempontokra nem adható 1 és 6 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontokra nem adható 1 és 7 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).
1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.

A tartalmi elemeknél szereplő példák (pl.:) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásnál és következtetésekénél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elem-

nél a „*vagy*” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4–6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.

2–3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl.: a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik). A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.

0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2–3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4–5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám (3 és 4) segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a négy esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot, majd írja be a feladatlap utolsó oldalán az összesítő táblázat megfelelő rovataiba:**
 - **ha ez az összpontszám egész szám, akkor az *Összesen* rovatba, majd megismételve a *II. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba is;**
 - **ha ez az összpontszám törtszám, akkor az *Összesen* rovatba, majd a matematika szabályai szerint egész számra kerekítve (pl. 23,33 pont kerekítve 23 pont; 23,5 pont vagy 23,66 pont kerekítve 24 pont) a *II. Elért pontszám egész számra kerekítve* rovatba!**

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért (egész számra kerekített) pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	OSZTÓSZÁM 4	
Vizsgapont	7	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	OSZTÓSZÁM 3	
Vizsgapont	16	

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Augustus principátusa (Összesen 4 pont.)

- a) Fennmaradt a köztársaság látszata / fennmaradtak a köztársasági intézmények, de valójában egyeduralom jött létre. *(Más, tartalmilag azonos válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- b) Kr. e. 31., Actium (Aktion) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- c) Személye sérthetetlen volt, lakóhelye sérthetetlen volt, vétőjoga volt, részt vehetett a szenátus ülésein, összehívhatta a plebejusi népgyűlést. *(Bármely két helyes válasz bármilyen sorrendben elfogadható. Más, tartalmilag helyes válaszok is elfogadhatók.)*
(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- d) consul vagy censor vagy dictator vagy pontifex maximus vagy proconsul vagy imperátor vagy augur *(Más helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

2. Frank Birodalom (Összesen 4 pont.)

- a) Verdun, 843 (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- b) Karoling (1 pont)
- c) (Kopasz) Károly (0,5 pont)
- d) Lothar (0,5 pont)
- e) (Német) Lajos (0,5 pont)
- f) (Német) Lajos (0,5 pont)

3. Hunyadi Mátyás (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

	III (Habsburg) Frigyes, német-római császár	Podjebrád György, cseh király	II. Mohamed, török szultán
Forrásrészletek sorszám	3, 6	5, 7	1, 2, 4, 8

4. Európa gazdasága a XVI. században (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) 3. b) 1. c) 3. d) 2.

5. Magyar rendek és a Habsburgok (Összesen 4 pont.)

- a) Mária Terézia (1 pont)
- b) 1711, Szatmár (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)
- c) (nemesi) adómentesség, országgyűlések rendszeresen összehívandók / részvétel a törvényalkotásban *(A válaszok fordított sorrendben és más megfogalmazásban is elfogadhatóak.)*
(Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)
- d) Urbárium / úrbéri rendelet (1 pont)

6. Demográfiai változások Angliában (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A népesség már az első ipari forradalom kibontakozása előtt növekedni kezdett.	X	
b) A népesség az ipari forradalmak korában folyamatosan és egyenletes ütemben nőtt.		X
c) Az ipari forradalmak korában népességrobbanás történt, amelyet a grafikonban szereplő két mutató közül a halálozások számának változása idézett elő.	X	
d) Az ipari forradalmak időszakában megváltozott a nők helyzete, aminek demográfiai következménye a második ipari forradalom korában vált jelentőssé.	X	

7. Reformkori társadalom (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

- a) 3.
- b) 1.
- c) I. / Nagy Lajos
- d) a megyei választott / rendi tisztség vagy a kormányhivatalnokokat az udvar nevezi ki (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)
- e) Helytartótanács / (Magyar) Kancellária / (Magyar) Kamara (*Elfogadható a kormányhivatal kis kezdőbetűvel irt formája is.*)
- f) nem nemes értelmiségi (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)

8. Náci ideológia (Összesen 4 pont.)

- a) zsidóság / zsidók (0,5 pont)
- b) kommunizmus / szocializmus / marxizmus / bolsevizmus (0,5 pont)
- c) kapitalizmus / tőkés rendszer / piacgazdaság (0,5 pont)
- d) A kommunizmusnak és a kapitalizmusnak is a zsidók a kiötlői / felelősei / haszonélvezői (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható; elfogadható még: ez a három volt Németország válságának / bajainak okozója.*)(0,5 pont)
- e) Anglia, az USA és a Szovjetunió / a szövetségesek / Németországgal hadban álló államok a zsidók elképzelései / érdekei / utasításai alapján cselekszenek (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható, ha tartalmaz konkrét válaszelemet a kép feliratának ismétlésén túl.*)(1 pont)
- f) A zsidók becsapják / kizsákmányolják / bűnre csábítják a keresztényeket / árjákat (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható, ha tartalmaz konkrét válaszelemet a kép feliratának ismétlésén túl.*)(1 pont)

9. Magyarország és a II. világháború (Elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont.)

- a) doni / voronyezsi katasztrófa
 - b) 1943. január
 - c) második bécsi döntés / Észak-Erdély visszacsatolása
 - d) 1940. augusztus 30.
 - e) német megszállás
 - f) 1944. március 19.
 - g) Kassa bombázása
 - h) 1941. június 26.
- (*A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók*)

10. Rákosi-diktatúra (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) kitelepítés / internálás
- b) arisztokrata / (fő)nemesi / grófi származás / politikai vezető szerep / miniszterelnökség (*Más helyes válasz is elfogadható.*)
- c) a kommunista diktatúra vallásellenes / egyházellenes volt (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)
- d) a lakást egy pártfunkcionárius kapta meg (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)

11. Ukrajna kisebbségei (Összesen 4 pont.)

- a) nemzeti/nyelvi alapon szavaznak / választanak az emberek (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)(1 pont)
- b) az orosz gázvezetékek Ukrajnán futnak keresztül (*A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)(1 pont)

-
- c) a Szovjetunió felbomlása / a független Ukrajna megalakulása (1 pont)
 d) magyar (0,5 pont)
 e) Kárpátalja (0,5 pont)

12. Magyarország gazdasága (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Állítás	igaz	hamis
a) 1993/94-ben fordulat történt: minden gazdasági mutató tartósan javulni kezdett.		X
b) Az 1990-es években már jelentős az ún. harmadik szektor súlya a gazdaságban.	X	
c) 1997-ben Magyarország kb. minden tízedik lakosa munkanélküli volt.		X
d) A rendszerváltással gyakorlatilag megszűntek az állami ártámogatások.	X	
e) Az agrárvidékek és az iparvárosok a rendszerváltás vesztesei.	X	
f) A 90-es évek közepén az infláció hatását kevésbé korrigálták a nyugdíjakban, mint a bérekben.	X	

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**13. Kereszténység a IV. században** (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a kereszténység államvallássá válását mutatja be a IV. századi Római Birodalomban. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a pogány kultuszok felszámolása, illetve beolvasztása).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a milánói ediktumot 313-ban adták ki, és hogy a kereszténység már az egész Római Birodalomban / elsősorban a városokban elterjedt.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. keresztény, egyház, püspök, zsinat, császár.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. december 25. a Napisten ünnepe volt, a keresztények részt vettek pogány ünnepeken, Jézus születésének ünnepét a Napisten ünnepének időpontjára helyezték), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a keresztény egyház átalakította / új tartalommal töltötte meg a pogány ünnepeket). T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. a keresztények lerombolták a templomot, a pogány isteneket ördögnek / démonnak tekintették a keresztények), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a kereszténység megszüntette a pogány kultuszok gyakorlását, a kereszténység elpusztította a pogány kultuszok bizonyos épületeit).	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a kereszténység államvallássá válását, valamint feltárja az uralkodók szerepét. T Rögzíti, hogy Constantinus / a milánói ediktum vallásszabadságot biztosított, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. szövetség az uralkodó és az egyház között, a kereszténység elterjedése már nem megfordítható, a keresztényüldözések véget értek Rómában). T Rögzíti, hogy a niceai zsinaton véglegesítették a keresztény tanokat / dogmákat / hittételeket, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az állam egységes egyházat szeretne, Constantinus elnököl a zsinaton, az egyet nem értők az eretnekek) vagy kifejti a niceai hitvallás lényegét/a Szentháromság-tant. T Rögzíti, hogy a század végén kereszténység államvallássá vált, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Theodosius császár rendelte el, az állam és az egyház összefonódott).	0-8 [nem adható: 1 és 5]

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		28
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		7

14. Oszmán Birodalom

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően ismerteti és elemzi az Oszmán Birodalom terjeszkedését és berendezkedését. A válasz lényegre törően mutatja be az oszmán állam- és hadseregszervezetet. Az elemzés feltárja az oszmán terjeszkedés menetét. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a rigómezei csata 1389-ben, a nikápolyi 1396-ban, Konstantinápoly (Bizánc) eleste pedig 1453-ban volt.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat: pl. birodalom, hadsereg, földbirtok. T Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. szultán, szpáhi, janicsár, despotizmus, iszlám.	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti, hogy az Oszmán Birodalom a (keresztény alattvalóitól szedett) gyerekadóból (devsirme) képezte ki a janicsárokat, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a janicsárok zsoldos gyalogosok voltak, török családoknál nevelték / iszlamizálták őket, a szultánhoz hű alakulat volt). T Rögzíti, hogy Rigómezőnél a szerbek vereséget szenvedtek az oszmánoktól, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a Balkán oszmán uralom alá került, Szerbia oszmán vazallus lett). T Rögzíti, hogy Nikápolynál a Zsigmond / a keresztény sereg vereséget szenvedett az oszmánoktól, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a nemzetközi sereg jórészt franciákból állt, a fegyelmezetlenség okozta a vereséget, a vereség meghiúsította az oszmánok visszaszorítását). T Rögzíti, hogy az oszmánok elfoglalták Konstantinápolyt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az Oszmán Birodalom fővárosa lett, a lakosság tulajdonát / vallását tiszteletben tartották).	0-10 [nem adható: 1 és 6]

Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó feltárja az Oszmán Birodalom terjeszkedését, és bemutatja berendezkedését.</p> <p>T Rögzíti, hogy az állam élén a szultán állt, és a szultáni hatalommal kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a szultán hatalma despotikus volt, a szultán volt minden föld tulajdonosa, a szultán egyben kalifa / vallási vezető is volt) <i>vagy</i> az államszervezetrel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. központi adónyilvántartás / defter működtetése, vilajet-rendszer kiépítése).</p> <p>T Rögzíti, hogy a hadsereg magvát a szolgálati birtokos szpáhik alkották, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. elméletileg a szultán minden föld birtokosa, bemutatja a timár-rendszert, a szpáhik a szultánnak kiszolgáltattak voltak, a rendszer ösztönzi a hódítást).</p> <p>T Rögzíti, hogy nem vált el egymástól az egyházi és világi hatalom, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. vallási alapú igazságszolgáltatás működött, a szultán egyben kalifa is lett, nincs önálló egyház / papság).</p> <p>T Rögzíti, hogy a korszak végére a birodalom magában foglalta a Balkánt és Kis-Ázsiát, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Rumélia és Anatólia a két terület török elnevezése, vazallus államok a peremvidékeken, párhuzamos terjeszkedés nyugatra és keletre).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p> <p><i>Ugyanarra a válaszelemre nem adható pont két különböző szempont tartalmi értékelésénél.</i></p>	0-12 [nem adható: 1 és 7]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkézségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		48
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		16

15. A háttér az első világháborúban (rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a háttér szerepét és helyzetét mutatja be az első világháborúban.</p> <p>A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a háború által a háttérre rótt terhek).</p>	0-4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti, hogy az első világháború 1914-től 1918-ig tartott, és válaszában a háborúban résztvevő országok háttérjére összpontosít.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. háború, hadsereg, hátország, utánpótlás.</p>	<p>0-4 [nem adható: 1 és 3]</p>
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzít egy lényeges tényt a plakát alapján (pl. hadikölcsön jegyzésére ösztönzött, a háborús kiadásokhoz való hozzájárulásra buzdította a lakosságot), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a hazafias / nacionalista érzelmekre igyekezett hatni, azt sugallta, hogy az ellenség legyőzhető / a győzelem pénz kérdése, az állam eladósodását vonta maga után).</p> <p>T Rögzít egy lényeges tényt a szöveges forrás alapján (pl. a munkások sztrájkoltak, a Monarchia vezetését aggodalommal töltötte el a munkások fellépése), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a háború végén megerősödtek a baloldali mozgalmak, a munkások elégedetlensége forradalom kirobbanásával fenyegetett, a munkások elégedetlenségét a háborús évek nyomora mélyítette el).</p>	<p>0-6 [nem adható: 1 és 4]</p>
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a hátország jelentőségét és helyzetét, és feltárja a bemutatott tények okait vagy következményeit.</p> <p>T Rögzíti, hogy a háborúban a hátország biztosította az utánpótlást, és hoz legalább két példát erre (pl. katonákat, fegyvereket, lőszeret, élelmiszert, szállítóeszközöket biztosított a hadsereg számára) <i>vagy</i> tesz egy érdemi megállapítást a hátország helyzetére / jelentőségére vonatkozóan (pl. az elhúzódó háború egyre több terhet rótt a hátországra, a háború elhúzódása miatt döntő szerepe lett a hátországnak, a központi hatalmak / Németország vereségét a hátország kimerülése okozta, az antant hatalmak hátországuknak köszönhették győzelmüket).</p> <p>T Rögzít egyet a háborúval összefüggő gazdasági nehézségek közül (pl. élelmiszerhiány, magas infláció), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. több helyen jegyrendszert vezettek be, rekvirálások történtek a hadsereg számára, fedezet nélkül bocsátottak ki pénzt a háborús költségek fedezésére, hatósági árszabást vezettek be); <i>vagy</i> rögzíti, hogy hadigazdálkodást vezettek be, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. fellendült a hadiipar / nehézipar, a termelést a hadsereg érdekeinek rendelték alá).</p> <p>T Rögzít egyet a társadalom új jelenségei közül (pl. a nők egyre nagyobb számban vállaltak munkát, adakozásra szólították fel a lakosságot), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a munkaképes férfiak nagy része a frontokon harcolt, felerősödtek a nők egyenjogúságával kapcsolatos törekvések, a rokkantakat / az elhunytak családtagjait igyekeztek segíyezni); <i>vagy</i> rögzít egy</p>	<p>0-8 [nem adható: 1 és 5]</p>

	jogkorlátozó intézkedést (pl. szigorították a cenzúrát, korlátozták a gyülekezési jogot, ellenőrizték a frontra / frontról küldött leveleket), és megállapítja, hogy a szabadságjogokat korlátozták.	
Megszerkeszttség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		28
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		7

16. Az USA gazdasága 1918 és 1928 között

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az Amerikai Egyesült Államok gazdaságát mutatja be 1918 és 1928 között. Bemutatja az Egyesült Államok világgazdasági szerepét. Ismerteti az amerikai gazdasági fellendülés fő jellemzőit. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a tárgyalt korszak az első világháborút követte, és utal a téma valamely térbeli jellemzőjére (pl. az Egyesült Államok és Európa közti gazdasági erőviszonyok megváltozása, az európai–amerikai gazdasági kapcsolatok szorosabbá válása).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat: pl. ipar, mezőgazdaság, fellendülés / fejlődés, termelés. T Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. világgazdaság, hitel, reklám.	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzít egy lényegi tény a táblázat adatai alapján (pl. a világ ipari termelésének legnagyobb részét / nagyjából harmadát az Egyesült Államok adta, a tárgyalt korszakban az Egyesült Államok növelte részesedését a világ ipari termeléséből), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. az Egyesült Államok már a második ipari forradalom idején vezető szerepet szerzett, világgazdasági súlyának növekedésével párhuzamosan az európai gazdaságok háttérbe szorultak). T Rögzít egy lényeges tény a kép alapján (pl. futószalagot használtak, jelentős volt az autóiipari termelés), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a futószalag gyorsabbá / olcsóbbá tette a termelést, az autó tömegcikké vált).	0-10 [nem adható: 1 és 6]

	<p>T Rögzíti a szöveg egy fontos elemét (pl. az értékesítés / a reklám megnövekedett jelentőségét hangsúlyozza, az értékesítést ugyanolyan fontosnak tekinti mint a termelést), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a reklám / az értékesítés növekvő szerepe összefüggött a tömegtermeléssel, a reklámnak fogyasztásnövelő hatása volt, a reklám növelte a termelési költségeket / az árakat).</p> <p>T Rögzít egy lényeges tényt a grafikon alapján (pl. a farmok bevételei az 1920-as évek közepéig növekedtek, a farmok bevételei az 1920-as évek második felében stagnáltak / enyhén csökkentek), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a növekvő bevételekhez nagyban hozzájárult az export, a bevételek stagnálása / csökkenése összefüggött az európai piacok bezáródásával / a kialakuló túltermeléssel, a bevételek visszaesése eladósodáshoz vezetett, csökkent a mezőgazdaság jövedelmezősége).</p>	
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó bemutatja az Egyesült Államok világgazdasági szerepének és gazdaságának jellemzőit, és rávilágít a fellendülés hátterére.</p> <p>T Rögzíti, az Egyesült Államoknak a világgazdaságban betöltött vezető szerepét, és tesz egy érdemi megállapítást ennek hátterével kapcsolatban (pl. a XIX. században bekövetkezett gyors fejlődés alapozta meg, az európai államok gazdasága a világháború miatt válságba került) <i>vagy</i> utal valamely összetevőjére (pl. az Egyesült Államok birtokolta a világ aranykészletének közel felét, a dollár volt a legstabilabb fizetőeszköz, az Egyesült Államok vált a világ legnagyobb hitelezőjévé).</p> <p>T Rögzíti az Egyesült Államok, valamint Nagy-Britannia és Franciaország háború alatti gazdasági kapcsolatainak egy fontos elemét (pl. a háború alatt az Egyesült Államok utánpótlással látta el a két antant hatalmat, hiteleket folyósított számukra), és megállapítja ennek egy következményét (pl. a két európai hatalom jelentős tartozásokat halmozott fel, a háború után megkezdték hiteleik törlesztését).</p> <p>T Rögzíti az Egyesült Államok és Németország gazdasági kapcsolatainak valamely elemét (pl. az Egyesült Államok hiteleket folyósított Németországnak /Dawes-terv/, jelentős tőkét fektetett be Németországban), és tesz egy érdemi megállapítást ennek egy következményére vonatkozóan (pl. az amerikai tőkének jelentős szerepe volt a német gazdaság talpra állításában, a német gazdaság erősen függött az amerikaitól).</p> <p>T Rögzít legalább egyet a fellendülésben fontos szerepet játszó modern iparágak közül (pl. autógyártás, villamosenergia-termelés, kőolaj-finomítás, műanyagipar), és tesz egy megállapítást jelentőségükre vonatkozóan (pl. az autó tömegcikké vált, kiépült az elektromos hálózat), <i>vagy</i> megállapítja, hogy a fellendülésnek a nagy gazdasági világválság vetett véget.</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és</p>	<p>0-12 [nem adható: 1 és 7]</p>

	alátámasztja elemzését. <i>Ugyanarra a válaszelemre nem adható pont két különböző szempont tartalmi értékelésénél.</i>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		48
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		16

17. Békék a XVII. század elején (rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a bécsi és a zsitvatoroki békét mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. hajdúk letelepítése, hatalmi egyensúly a Habsburg és az Oszmán Birodalom között).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a Bocskai-felkelést lezáró békét 1606-ban Bécsben írták alá, és a tizenötéves háborút lezárót is ugyanebben az évben (a Zsitvatoroknál).	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. béke, rendiség, vallási türelem, hajdú.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. a hajdúk érdemeinek elismerése, a hajdúk kollektív nemesítése), és megállapítja, hogy Bocskai letelepítette az adómentes / katonaköteles hajdúkat. T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. a békekötés magyar területen történt, a két uralkodót egyenrangúan címezték), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a zsitvatoroki béke két egyenrangú nagyhatalom megegyezése / a status quo / fennálló helyzet alapján kötötték/hatalmi egyensúlyt fejezett ki).	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a bécsi és a zsitvatoroki béke tartalmát, valamint feltárja jelentőségüket. T Rögzíti Bocskainak fontos szerepe volt a bécsi és a zsitvatoroki békekötésben, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. mindkét béke kompromisszumok eredménye, a két béke lezárja a hosszú háborús időszakot).	0-8 [nem adható: 1 és 5]

	<p>T Rögzíti, hogy a bécsi béke helyreállította a rendek kiváltságait (és szabad vallásgyakorlatát), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezek megsértése volt a felkelés sikerének oka, ez volt az alapja a következő évszázad kompromisszumainak).</p> <p>T Rögzít valamely más, a békekötésekkel összefüggő tény (pl. Bocskai lemond a magyar fejedelmi címről, a török koronát / királyi címet kínált Bocskainak, Bocskai végrendeletében az önálló Erdély szükségességét hangsúlyozza), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a török elleni küzdelem a Habsburgok nélkül lehetetlen, a török hódoltság nem terjedt tovább, az önálló Erdély a magyar rendi jogok garanciája).</p> <p><i>Ugyanarra a válaszelemre nem adható pont két különböző szempont tartalmi értékelésénél.</i></p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		28
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		7

18. Középkori uralkodóink egyházpolitikája

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a kereszténység megszilárdításának folyamatát mutatja be Magyarországon. Ismerteti Szent Istvánnak a kereszténység elterjesztése és az egyházszerkezet kiépítése érdekében tett lépéseit. Bemutatja Szent László és Könyves Kálmán politikájának jelentőségét a kereszténység megszilárdítása szempontjából. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0-8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti a három uralkodó uralkodási évszámait (997/1000/1001–1038, 1077–1095, 1095–1116), és utal arra, hogy Magyarországon uralkodtak.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat: pl. keresztény(ség), egyház, király / uralkodó, törvény. T Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. püspök(ség), érsek(ség), szerzetesrend / kolostor, pogány, tized.	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a forrásrészlet egy fontos elemét (pl. István a keresztény hit fontosságára figyelmezteti Imrét, példamutatásra buzdítja fiát a vallás gyakorlásában), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. István igyekezett gondoskodni a kereszténység	0-10 [nem adható: 1 és 6]

	<p>megszilárdítását célzó politikájának folytatásáról, a vallás gyakorlását a királyi méltóság feltételének tekintette).</p> <p>T Rögzíti, hogy Szent László megerősítette a tized fizetésének kötelezettségét, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a tizedet Szent István vezette be, az egyháznak fizették, önkéntes bevallás alapján szedték be).</p> <p>T Rögzíti, hogy Szent László megerősítette a vasárnapi istentisztelet látogatására vonatkozó kötelezettséget, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. Szent István vezette be, Szent László is igyekezett az alattvalókat a keresztény vallás gyakorlására kényszeríteni).</p> <p>T Rögzíti, hogy Könyves Kálmán törvénye tiltotta a pogány szokások követését, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. ez a pogány szokások továbbélésére utal, a pogányság a királyi hatalmat is veszélyeztette, Könyves Kálmán idejében már visszaszorulóban voltak a pogány szokások).</p>	
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó bemutatja az egyházszervezet megteremtésére és a kereszténység megszilárdítására irányuló lépéseket, és feltárja ezek mozgatórugóit, jelentőségét.</p> <p>T Rögzít egy alapvető tény a kereszténység felvételével kapcsolatban (pl. az államalapítással egyidejűleg került rá sor, Magyarország nyugati keresztény állammá vált), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az egyház a királyi hatalom fő támasza volt, Magyarország az európai keresztény kultúrkörhöz csatlakozott).</p> <p>T Rögzíti, hogy Szent István kiépítette az egyházszervezetet, és tesz egy lényegi megállapítást erre vonatkozóan (pl. püspökségeket és érsekségeket hozott létre, a magyar egyházszervezet nem rendelődött alá a németnek / független volt / élén az esztergomi érsek állt, Szent István birtokokat adományozott az egyháznak, kiépült a plébániahálózat).</p> <p>T Rögzíti, hogy az uralkodók kolostorokat alapítottak, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a szerzeteseknek fontos szerepük volt a művelődésben / a térítésben, bencés kolostorok jöttek létre, a szerzetesrendek közvetlenül a pápának voltak alárendelve, a kolostorok az uralkodóktól kiváltságokat kaptak).</p> <p>T Rögzíti, hogy Szent László szentté avattatta István királyt (valamint Imre herceget és Gellért püspököt), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. ezzel növelte az uralkodócsalád tekintélyét, példaképének tekintette Istvánt); <i> vagy</i> rögzíti, hogy Szent László / Könyves Kálmán törvényei foglalkoztak a papi nőtlenség kérdésével, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a kérdéstről ekkor még vita folyt az egyházon belül, átmenetileg engedélyezték a már nős papok működését, az újonnan felszentelendő papok számára megtiltották a nősülést).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	<p>0-12 [nem adható: 1 és 7]</p>

Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		48
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		16

19. Kossuth és Deák a kiegyezésről (rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Kossuthnak és Deáknak a kiegyezéssel kapcsolatos álláspontját mutatja be. A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a két politikus ellentétes álláspontja).	0-4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a kiegyezés megkötésére 1867-ben került sor, és a kiegyezés következtében létrejött az Osztrák–Magyar Monarchia.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat. T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. kiegyezés, dualista (monarchia) / dualizmus, közös ügyek, államszövetség / konföderáció.	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásrészletekben található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti Kossuth álláspontjának egy lényegi elemét (pl. elvetette a közös külpolitikát / pénzügyet / hadügyet, nem kívánt hazatérni az emigrációból), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. Kossuth elítélte a kiegyezést, véleménye szerint a kiegyezéssel Magyarország feladta önálló nemzeti létét). T Rögzíti, hogy Deák a kiegyezéssel szemben érvelt, és tesz egy megállapítást álláspontjára vonatkozóan (pl. a kiegyezést előrelépésnek tekintette az önkényuralom időszakához képest, a kiegyezést előnyös megállapodásnak tartotta).	0-6 [nem adható: 1 és 4]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja Kossuth és Deák álláspontját, illetve javaslatát, és értelmezi azokat. T Rögzíti Deáknak a kiegyezés megkötésében játszott szerepét, és tesz egy érdemi megállapítást a kiegyezés politikai jelentőségére vonatkozóan (pl. visszaállt az alkotmányosság, lehetőség nyílt a parlamentáris rendszer kiépítésére, Magyarország a Monarchia révén nagyhatalmi szerephez jutott, a kiegyezés biztosította a magyaroknak a nemzetiségek feletti uralmát). T Rögzíti Kossuth elutasító magatartásának egy lényeges	0-8 [nem adható: 1 és 5]

	<p>elemét (pl. élete végéig emigrációban maradt, nem volt hajlandó állampolgársági esküt tenni, rendszeresen bírálta a kiegyezési rendszert, megírta a „Cassandra-levelet”), és tesz egy érdemi megállapítást magatartásának jelentőségére / következményére vonatkozóan (pl. neve a függetlenség szimbólumává vált, már életében kultusz alakult ki személye körül, nem kaphatott állami temetést).</p> <p>T Rögzíti, hogy Kossuth (a kiegyezés előtt) javaslatot tett a dunai népek (Magyarország, Horvátország, Szerbia, Románia, illetve Erdély) államszövetségének létrehozására, és tesz egy érdemi megállapítást a javaslat jelentőségére vonatkozóan (pl. az államszövetség védelmet jelentett volna Ausztriával / Oroszországgal szemben, lehetővé tette volna az elnyomott népek függetlenedését, létrehozása feltételezte a nemzetiségi jogok kibővítését / a magyarok és a nemzetiségek közti megbékélést, a külső / belső körülmények nem tették lehetővé megvalósítását).</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		28
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		7

20. A parasztság a dualizmus korában

(hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a dualizmus kori parasztságot jellemzi. Ismerteti a parasztság belső tagozódását. Bemutatja a parasztság életmódjának, életkörülményeinek jellemző vonásait.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0-8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti, hogy a dualizmus kora 1867-től 1918-ig tartott, és megállapítja, hogy Magyarország ekkor az Osztrák–Magyar Monarchia része volt <i> vagy utal a téma valamely térbeli jellemzőjére (pl. a parasztok falvakban éltek, a nemzetiségekhez tartozó parasztok jellemzően a peremterületeken éltek).</i></p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat: pl. társadalom, paraszt(ság), réteg, birtok;</p> <p>T Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. kubikos, agrárproletár / napszámos, kivándorlás.</p>	0-6 [nem adható: 1 és 4]

<p>Források használata</p>	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzít egy lényeges tény a táblázat alapján (pl. a legtöbben a kis- és törpebirtokosok voltak, jelentős volt a birtokkal nem rendelkezők száma, csekély volt a 20 / 50 hold feletti birtokkal rendelkezők száma), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a parasztság erősen differenciált volt, nagyok voltak a vagyoni különbségek, a túlnyomó többség nehéz körülmények között élt).</p> <p>T Rögzíti a kubikosok életmódjának egy jellemzőjét a források alapján (pl. középitkezéseken vállaltak munkát, állandóan vándoroltak, tárgyaikat / eszközeiket magukkal hordták), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. nyomorban éltek, kiszolgáltatottak voltak, megélhetésük az állami beruházások mennyiségétől függött).</p> <p>T Rögzít egy lényeges tény a forrás alapján (pl. jellemző volt a népviselet a paraszti világban, a népviselet nemzetiségenként / tájegységenként eltérő volt), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a paraszti világ megőrizte a helyi hagyományokat, a paraszti világot kevésbé érintette a tömegtermelés kialakulása, a parasztság többnemzetiségű volt).</p> <p>T Rögzíti a forrásrészlet egy lényeges elemét (pl. tankötelezettséget vezettek be, 6 és 12 éves kor között iskolába kellett járni, a kötelező elemi oktatás két szakaszból állt), és megállapítja, milyen következménnyel járt ez a parasztságra nézve (pl. nőtt az iskolázottságuk, csökkent a körükben az analfabéták aránya), <i> vagy </i> megmagyarázza, miért nem sikerült mindenütt betartatni a törvényt a paraszti világban (pl. a parasztyerekeket korán bevonták a felnőttek munkájába, a falvakban / a tanyavilágban kevés volt az iskola).</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó bemutatja a parasztság belső tagozódását, és rávilágít az egyes rétegek jellemző vonásaira.</p> <p>T Rögzíti, hogy a korabeli társadalom legnépesebb rétege a parasztság volt, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a parasztság nagy létszáma a gazdaság agrár jellegével magyarázható, számarányuk a városiasodás / az iparosodás következtében valamelyest csökkent, az 1848-as jobbágyfelszabadítás óta jogilag szabad állampolgárok voltak).</p> <p>T Rögzíti, hogy a parasztság egy (szűkebb) része jómódú birtokos volt, és tesz egy érdemi megállapítást helyzetükkel, életmódjukkal kapcsolatban (pl. árutermelést folytattak, bérmunkásokat / cselédeket alkalmaztak, közülük kerültek ki a falu vezetői, életmódjukban a polgárosodás jelei mutatkoztak).</p> <p>T Rögzíti, hogy a parasztság középrétegét a kisebb birtokkal rendelkezők alkották, és tesz egy érdemi megállapítást helyzetükkel, életkörülményeikkel kapcsolatban (pl. birtokuk sok esetben legfeljebb a család eltartásához volt elegendő, a saját birtokuk művelése mellett sokan bérmunkát is vállaltak).</p>	<p>0-12 [nem adható: 1 és 7]</p>

	<p>T Rögzíti, hogy a parasztság legszegényebb rétegét a birtoktalan parasztok / agrárproletárok alkották, és tesz érdemi megállapítást helyzetükkel, életkörülményeikkel kapcsolatban (pl. közéjük tartoztak a napszámosok / uradalmi cselédek, nyomorúságos életkörülményeik miatt esetenként sztrájkba léptek / tüntettek, a kivándorlók nagy része közülük került ki).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		48
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		16

21. Pénzügyi konszolidáció (rövid)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően Magyarország pénzügyi konszolidációját mutatja be az 1920-as években.</p> <p>A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. népszövetségi biztos ellenőrzi a konszolidációt, Nemzeti Bank létrehozása a pénzkibocsátásra).</p>	0-4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti, hogy a konszolidáció Bethlen István 1921–31 közti miniszterelnöksége idején / az 1920-as trianoni békeszerződés után valósult meg Magyarországon.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. konszolidáció, bank, infláció, hitel / kölcsön.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. a népszövetségi biztos adókat javasolhat / kiadásokat korlátozhat / visszatarthatja a hitelrészleteket), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. Magyarország pénzügyileg nem volt önálló, az ellenőrzés csak két évig tartott, a biztos az amerikai Jeremiah Smith volt).</p> <p>T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. megalapították a Magyar Nemzeti Bankot, az MNB-re ruházták a pénzkibocsátás jogát), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezzel vált a kormánytól</p>	0-6 [nem adható: 1 és 4]

	függetlenné a pénzkibocsátás, erre a pénz stabilitása miatt volt szükség, ezt a népszövetségi kölcsön tette lehetővé / kötelezővé).	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja Magyarország pénzügyi konszolidációját az 1920-as években, valamint feltárja annak összetevőit.</p> <p>T Rögzíti, hogy az 1920-as évek elején jelentős infláció volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a korona teljesen értékét veszítette, ez részben tudatos kormánypolitika volt, ez veszélyeztette a gazdasági fellendülést).</p> <p>T Rögzíti a pengő megjelenését, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. az egész korszakban értékálló pénz marad, ezzel megszűnt az infláció, a népszövetségi kölcsön tette kibocsátását lehetővé).</p> <p>T Rögzíti, hogy Magyarország a Népszövetségtől jelentős hitelt kapott, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezért igyekezett az ország felvételt nyerni a Népszövetségbe, ennek feltétele az állami kiadások jelentős csökkentése volt, ebből a kormány a magyar gazdaságnak nyújtott kölcsönöket, a kölcsön felhasználásának módja vitatott volt).</p> <p><i>Ugyanarra a válaszelemre nem adható pont két különböző szempont tartalmi értékelésénél.</i></p>	0-8 [nem adható: 1 és 5]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		28
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		7

22. Kádár-korszak

(hosszú)

Szempontok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a Kádár-korszak szociál- és kultúrpolitikáját ismerteti és elemzi az oktatás- és szociálpolitikai intézkedéseket.</p> <p>A válasz lényegre törően mutatja be a társadalmi béke megteremtését / a kádári alku működését.</p> <p>Az elemzés feltárja az oktatás-, a kultúr- és a szociálpolitikában bekövetkezett változásokat.</p> <p>A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.</p>	0-8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti, hogy a Kádár-korszak 1956 és 1988/89 között volt Magyarországon.</p>	0-4 [nem adható: 1 és 3]

Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen alkalmazza az általános, illetve a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő általános fogalmakat: pl. kommunizmus/szocializmus, oktatás, kultúra, társadalom.</p> <p>T Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. három T, társadalombiztosítás, egyetem.</p>	<p>0-6 [nem adható: 1 és 4]</p>
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. a vicc szerint a magyar emberek többet költenek, mint amennyit keresnek, a vicc szerint a rendszer nem kíváncsi a magánügyekre), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a korszakban már megengedett volt az enyhén kritikus vicc, a korszak alapérzése volt az élni és élni hagyni, Kádár gyakran ravasz/bölcs/pozitív figuraként jelent meg, eltűrik a második gazdaságot).</p> <p>T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. az egyetemek/főiskolák száma nőtt, rangos új egyetemek jöttek létre, szakegyetemek jöttek létre), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. nőtt a hallgatók/diplomások száma, magas volt a társadalmi mobilitás, romlott a felsőoktatás színvonala).</p> <p>T Rögzíti, hogy a nyugdíjasok aránya (1960 után) ugrásszerűen nőtt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. kollektivizálás során a parasztság bevonása a rendszerbe, a magánvállalkozók bevonása a rendszerbe, a TB általánossá válása).</p> <p>T Rögzíti a forrás valamelyik lényegi elemét (pl. a szovjet filmek száma/nézőszáma csökkent, az amerikai filmek száma/nézőszáma nőtt), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. a rendszer már nem zárkózott el a Nyugattól, jelentős maradt az ideológia szerepe).</p>	<p>0-10 [nem adható: 1 és 6]</p>
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó feltárja a Kádár-korszak társadalom- és kultúrpolitikáját, és bemutatja annak legfontosabb intézkedéseit.</p> <p>T Rögzíti, hogy a Kádár-korszak egyik fő célja a társadalmi béke/a társadalommal való kiegyezés volt, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. ezért is nevezték Magyarországot a legvidámabb barakknak, ennek része volt a magánélet [részleges] tiszteletben tartása, ezt értelmezik kádári alkuként is).</p> <p>T Rögzíti, hogy jelentősen bővült a bölcsődei / óvodai / iskolai hálózat, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. nők munkába állásának megkönnyítése, születésszám csökkenésének megállítására tett kísérlet, családmodell átalakulása, képzettebb munkaerő szükséglete).</p> <p>T Rögzíti, hogy megjelentek az első családtámogatási formák (pl. gyés, családi pótlék, lakáskiutalás), és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. születésszám csökkenésének megállítására tett kísérlet, családmodell átalakulása).</p> <p>T Rögzíti, hogy a kultúrpolitikában a három T elve (tilt, tűr,</p>	<p>0-12 [nem adható: 1 és 7]</p>

	támogat) érvényesült, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. továbbra is a kommunista/szocialista ideológia befolyásolta, öncenzúra megjelenése, sajtószabadság hiánya). T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését. <i>Ugyanarra a válaszelemre nem adható pont két különböző szempont tartalmi értékelésénél.</i>	
Megszerkeszttség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek. Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja. A tanuló megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-8
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		48
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		16

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, adatok, grafikon) lelőhelyei:

8. feladat: www.cephas-library.com, anarsiman17.blogspot.com,
www.holocaustresearchproject.org
11. feladat: en.wikipedia.org, www.geographictravels.com, news.bbc.co.uk
12. feladat: Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században
14. feladat: en.wikipedia.org
15. feladat: Magyarország története képekben. A dualizmus kora.
Szerk.: Gyurgyák János.
20. feladat: Föld nélkül... Amerikások, kubikosok, summások, eltelepültek. Összeállította:
Hornok Lajosné Németh Eszter. Gyomaendrőd, 1998. (História, 2002/1.)
Kresz Mária: Magyar parasztviselet